

Program för välfärd och hållbar utveckling

Programperiod 2006-2010

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning	3
Värdegrund och utgångspunkter	5
Målområde 1 - Delaktighet och inflytande.....	7
Målområde 2 - Integration och mångfald	8
Målområde 3 - Trygghet.....	10
Målområde 4 - Resurshushållning och resursanvändning	12
Målområde 5 - Hälsa och livsstil	13
Vad händer med andra måldokument?	15
Så här vet vi att vi är på rätt väg – uppföljning och utvärdering av målen	15
Hur får programmet genomslag i kommunens verksamhet?.....	16
Bilaga:	
Sammanställning av målen i programmet välfärd och hållbar utveckling.....	17

Sammanfattning

Det övergripande målet med det kommunövergripande programmet för välfärd och hållbar utveckling är att främja välfärden för alla invånare i Norrköpings kommun genom att upprätthålla och utveckla vårt demokratiska samhälle. Människor i olika åldrar och med olika bakgrund lever, bor, arbetar och utvecklas i en trygg, stimulerande och långsiktigt hållbar miljö, där livskvalitet och hälsa är viktiga begrepp.

I arbetet ingår tre perspektiv – det ekologiska, det ekonomiska och det sociala. För att uppnå en hållbar utveckling krävs samsyn och samplanering mellan de tre dimensionerna. Först då alla tre perspektiven ingår i det dagliga arbetet uppstår processen hållbar utveckling, som är en förutsättning för att nå målet välfärd.

Programmet har sin grund i nationella lagar och mål samt internationella konventioner. I programmet omsätter vi dessa intentioner på lokal nivå. Programmet berör alla nämnders arbete och programmets genomförande kräver samverkan mellan olika kompetensområden och samtal om helhetssyn, integrerat synsätt och medborgarnas perspektiv. Flera andra kommunala program tar upp frågor som ryms inom begreppet välfärd och hållbar utveckling.

I programmet beskrivs fem målområden och målen har formulerats utifrån dessa. I avsnitten under respektive målområde finns korta beskrivningar av nuläget i Norrköping och vad kommunstyrelsen avser att särskilt lyfta fram under programperioden. Målen ska fungera som vägvisare för att främja Norrköpings välfärd och hållbarhet. De fem målområdena är:

- ◆ Delaktighet och inflytande
- ◆ Integration och mångfald
- ◆ Trygghet
- ◆ Resurshushållning och resursanvändning
- ◆ Hälsa och livsstil

Kommunstyrelsen är ansvarig för att diskussion förs med alla nämnder om hur kommunen bäst ska uppnå programmets mål på både kort och lång sikt.

Detta program ersätter flera andra program som kommer att tas bort, men där det finns uttalat behov av ett kommungemensamt agerande ska riktlinjer behållas, alternativ tas fram.

Norrköpingsborna ska kunna känna tilltro till att de politiska beslut som fattas i arbetet med välfärd och hållbar utveckling vilar på tillförlitliga fakta och en medveten, långsiktig planering. Man ska kunna följa utvecklingen och utläsa trender, det vill säga

om det blir bättre eller sämre. Det är därför viktigt att göra avstämningar genom att följa olika indikatorer, inom de fem målområdena.

Kommunstyrelsen har beslutat att vi ska införa konsekvensbeskrivningar för hållbar utveckling i beslutsunderlagen. Det innebär att innan en nämnd fattar ett beslut ska ärendet beskrivas utifrån barns rättigheter, jämställdhet, hälsa, sysselsättning, integration och mångfald samt miljöpåverkan. En ”checklista” har utarbetats och syftet är att på ett mer systematiskt sätt få med välfärds- och hållbarhetsaspekterna i våra beslut. Kommunstyrelsen har genom utskottet ett särskilt uppdrag att följa arbetet kring detta program, att initiera en utvärdering under programperioden, samt att identifiera och lyfta fram eventuella målkonflikter mellan alla kommunens program när det gäller välfärd och hållbar utveckling och försöka hitta former för hur sådana målkonflikter ska hanteras.

Värdegrund och utgångspunkter

Syftet med programmet för välfärd och hållbar utveckling är att skapa ett gemensamt förhållningssätt som ska genomsyra alla beslut och all verksamhet. Målgruppen är för-
troendevalda, anställda och därmed verksamheterna i Norrköpings kommun.

Det övergripande målet med programmet är att främja välfärden för alla invånare i Norrköpings kommun genom att upprätthålla och utveckla vårt demokratiska samhälle. Människor i olika åldrar och med olika bakgrund lever, bor, arbetar och utvecklas i en trygg, stimulerande och långsiktigt hållbar miljö, där livskvalitet och hälsa är viktiga begrepp.

Välfärd handlar om att tillgodose sina fysiska behov, att ha en känsla av trygghet i ett samhälle med god tillgänglighet, att känna sig behövd och delaktig, att ha tillgång till ren luft och friskt vatten. Arbetet med en hållbar utveckling handlar om att ge alla människor på jorden, och även kommande generationer, möjlighet att tillgodose sina behov utan att utarma jordens resurser.

I arbetet ingår tre perspektiv – det ekologiska, det ekonomiska och det sociala. För att uppnå en hållbar utveckling krävs samsyn och samplanering mellan de tre dimensionerna. Först då alla tre perspektiven ingår i det dagliga arbetet uppstår processen hållbar utveckling, som är en förutsättning för att nå målet välfärd. Arbetet ska utgå från invånarnas egna behov, och genomsyras av en ambition att öka inflytande och delaktighet.

Programmet har sin grund i regeringsformen första kapitlet §§ 1 och 2:

”All offentlig makt i Sverige utgår från folket ”.

”Den offentliga makten skall utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet.”

”Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd skall vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Det skall särskilt åligga det allmänna att trygga rätten till hälsa, arbete, bostad och utbildning samt att verka för social omsorg och trygghet.”

”Det allmänna skall främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer. Det allmänna skall verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden samt värna den enskildes privatliv och familjeliv. Det allmänna skall verka för att alla människor skall kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället”.

”Det allmänna skall motverka diskriminering av människor på grund av kön, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funk-

tionshinder, sexuell läggning, ålder eller annan omständighet som gäller den enskilda som person.

Etniska, språkliga och religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv bör främjas". Lag (2002:903).

Till detta fogas FN:s barnkonventions grundläggande principer:

- ◆ barns rätt till lika villkor och till skydd mot diskriminering,
- ◆ barns bästa i främsta rummet,
- ◆ barns rätt till livet, överlevnad och utveckling samt
- ◆ barns rätt till inflytande, yttrande- och åsiktsfrihet samt till integritet.

Principen om barnets bästa bygger på att barn har samma människovärde som vuxna men att de behöver särskilt stöd och skydd. Barnets bästa bör prägla beslutsfattandet som rör barn även när det inte rör sig om ett enskilt ärende, exempelvis inom samhälls- och trafikplanering.

Även skrivelse 2003/04:129 om en Svensk strategi för hållbar utveckling utgör en grund för programmet. Strategin omfattar alla dimensioner av hållbar utveckling; ekonomiska, sociala och miljömässiga. För att nå visionen har regeringen fastställt en strategi. Den har tre utgångspunkter:

- ◆ hållbar utveckling i Sverige kan bara uppnås inom ramen för globalt och regionalt samarbete,
- ◆ hållbar utveckling måste integreras i alla politikområden och
- ◆ ytterligare nationella insatser krävs för att långsiktigt värna de kritiska resurser som utgör basen för hållbar utveckling, Till dessa hör naturresurser, människors hälsa och kompetens samt infrastruktur och bebyggd miljö.

Riksdagen antog i april 1999 femton miljö kvalitetsmål. Ett sextonde mål, om den biologiska mångfalden, antogs i november 2005. Till detta kommer de nationella folkhälsomålen, antagna av riksdagen 2003

Arbetet med att motverka diskriminering har hög prioritet. En ny integrationspolitik antogs av riksdagen 2002. Ett år senare kom lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering.

De internationella och nationella inriktningarna är utgångspunkterna för detta program. Programmet berör alla nämnders arbete och programmets genomförande kräver samverkan mellan olika kompetensområden och samtal om helhetssyn, om integrerat synsätt och om medborgarnas perspektiv. Flera andra kommunala program tar upp frågor som ryms inom begreppet välfärd och hållbar utveckling.

I programmet beskrivs fem målområden och målen har formulerats utifrån dessa. I avsnitten under respektive målområde finns vissa uppgifter som belyser Norrköpings nu-läge och vad kommunen avser att särskilt lyfta fram under programperioden. Målen ska fungera som vägvisare för att främja Norrköpings välfärd och hållbarhet.

Dåvarande utskottet för välfärd och hållbar utveckling har arbetat fram programmet i dialog med nämnder, beredningar, hälsoråd och kontor. Kommunstyrelsen är numera ansvarig för frågorna.

Målområde 1 - Delaktighet och inflytande

I Norrköping

- ◆ har alla möjlighet att leva ett självständigt liv och kan påverka sin egen livssituation,
- ◆ har alla möjlighet att delta i den offentliga dialogen och uppleva social och kulturell gemenskap, samt möjlighet att göra frivilliga insatser och att engagera sig ideellt,
- ◆ har alla lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att delta i processen kring beslut och utveckling i samhället.

Varje individ har behov att vara sedd, bekräftad, behövd, dela gemenskap, uppleva livs-mening och vara förankrad i ett socialt nätverk. Då växer och stärks människans vilja och kraft att påverka sin egen och andras livssituation.

Kommunens verksamhet ska ytterst styras av medborgarna genom deras valda företrädare. Samtidigt söks och öppnas andra vägar att påverka politiken. Det kan handla om att själv kontakta ledande politiker eller söka skapa opinion via media, men också genom att kräva inflytande genom rådslag, förslag från medborgarna, medborgarfråga och folkomröstningar.

I enskilda verksamheter måste berörda medborgare också kunna utöva inflytande i sin egenskap av brukare.

Vi vet

- ◆ att valdeltagandet har minskat i Sverige under senare tid och i Norrköping är deltagandet i val till riksdagen lägre än i riket. Valdeltagandet skiljer nästan 30 procent vid en jämförelse mellan de valdistrikt som har lägst respektive högst valdeltagande i Norrköping. Demokratiberedningen konstaterade efter valet 2002

att valdeltagandet främst inte är ett generellt problem utan är direkt knutet till socioekonomiska faktorer och välfärdens fördelning.

Källa: Demokratiberedningen redovisar, Rapport om valet 2002.

Vi vill

- ◆ utveckla olika vägar till kommunikation mellan invånare och förtroendevalda,
- ◆ stärka och fördjupa vår representativa demokrati samtidigt som vi vill öka det medborgerliga deltagandet och lyfta fram värdet av ömsesidiga samtal samt
- ◆ uppmuntra till frivilliginsatser och ta tillvara idéer från samhällets ideella organisationer.

Målområde 2 - Integration och mångfald

I Norrköping

- ◆ finns en öppenhet där alla behövs, respekteras och känner trygghet och där alla människors erfarenheter oavsett bakgrund, tas tillvara
- ◆ tillmäts alla människor lika värde och därför kommer alla former av diskriminering, främlingsfientlighet och rasism att beivras.

Norrköping ska vara en integrerad och öppen kommun där alla behövs, respekteras och känner trygghet. Integration bygger på ett gemensamt språk och att alla ställer upp på de gemensamma värderingar som finns i våra grundlagar. Därför ska alla ges möjligheter att lära sig svenska.

Integration handlar om ömsesidiga processer, på individuell- grupp- och samhällsnivå, där alla i samhället är delaktiga och medansvariga, såväl majoritet som minoriteter. Mellanmänniskliga möten och öppenhet är en förutsättning för att vi ska kunna skapa det integrerade samhället, där vi respekterar varandra oberoende av bakgrund.

Mångfald innebär att människors olika erfarenheter tas tillvara. Det handlar mycket om att förändra förhållningssätt och attityder. Den mångfald av kulturer, språk och värderingar som finns i Norrköping idag är berikande. För en positiv samhällsutveckling, utan diskriminering eller ojämlikhet, är kommunen beroende av att människor med olika bakgrund bidrar med sina specifika kunskaper och att detta sker i en väl fungerande samverkan.

Mångfald handlar också om att jämlikhet råder inom livets alla områden oavsett ålder, etnisk tillhörighet, funktionshinder eller sexuell läggning.

Både män och kvinnor har rätt till arbete som ger ekonomiskt oberoende. Både män och kvinnor har rättighet och möjlighet att förena arbetsliv med familjeliv och att delta i politiska, fackliga och andra aktiviteter i samhället. Jämställdhetsaspekten ska genomsyra alla verksamheter.

En avgörande betydelse för att motverka segregation är att fler får tillträde till arbetslivet och därmed större möjlighet att påverka sina boendeförhållanden.

Vi vet

- ◆ att det är stora skillnader mellan utrikes- och inrikesfödda på arbetsmarknaden gällande såväl arbetslöshet, sysselsättning och utbildningsnivå i Norrköping.
Källa: Statistikrapport 2004, Integrationsverket
- ◆ att jämställdhetsindex som beskriver statistiska skillnader mellan kvinnor och män är högt i Norrköping,
Källa: SCB Jämindex 2004
- ◆ att de allra flesta människor är positiva till invandring, integration och mångfald.
Källa: Integrationsverket

Vi vill

- ◆ ta tillvara mångfaldens möjligheter i Norrköping, på arbetsmarknaden, i skolan och i boendet,
- ◆ utveckla det attitydpåverkande arbetet till exempel genom olika aktiviteter som seminarier, föreläsningar och workshops riktade mot ungdomar och vuxna,
- ◆ motverka att rasistiska/nazistiska och andra grupper som drivs av hat, hot och/eller våld, breder ut sig och får fäste i Norrköping, samt
- ◆ förbättra jämställdheten genom opinionsbildande insatser.

Målområde 3 - Trygghet

I Norrköping

- ◆ känner alla åldrar trygghet och goda uppväxtvillkor råder för alla barn och ungdomar,
- ◆ har alla möjligheter till utbildning, tillträde till arbetsmarknaden eller meningsfull sysselsättning.

Trygghet är ett mångfasetterat begrepp. Rätten till en god utbildning, bra bostad, samt arbete och sysselsättning är grundläggande för människors trygghet. Av betydelse för tryggheten är också tillgången till klar och tydlig information om vad kommunen kan erbjuda för service liksom bemötandet och kvaliteten i den kommunala verksamheten. Trygghet är även att inte vara rädd för att bli utsatt för våld eller att drabbas av brott.

Utbildning har stor betydelse för arbete på en föränderlig arbetsmarknad. I perspektivet av det livslånga och livsvida lärandet är målet att alla barn, ungdomar och vuxna utvecklar kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som stärker förmågan både att fungera och verka i det omgivande samhället och att delta i förändringen av detta.

Miljön i våra kommundelar har stor betydelse för människors upplevda trygghet. Bra belysning, rent på gator och i parker samt minskat klotter bidrar till att öka tryggheten. Särskilt barn och funktionshindrades möjligheter att röra sig säkert i olika trafikmiljöer uppmärksammas.

När det gäller brottslighet är det viktigt att se till brottens orsaker och utifrån det arbeta förebyggande, inte minst bland barn och ungdomar.

Det är även vår uppgift att ta hänsyn till behov av trygghet vid planering av offentliga miljöer, förebygga olyckor av allmän karaktär samt upprätthålla en beredskap vid kris- och katastrofsituationer.

Vi vet

- ◆ att ekonomi och hälsa hör samman. Ekonomisk och social trygghet tillhör de mest grundläggande samhällsliga förutsättningarna för människors hälsa. Starka kopplingar finns mellan trygghet och förvärvsarbete, arbetslöshet, inkomst och utbildning.

Källa: Folkhälsodata i Norrköping 2005.

- ◆ att utbildningsnivån för andelen av befolkningen 25-64 år med gymnasial och högre utbildning har ökat med över 50 procent mellan åren 1985 och 2004. Sedan 1985 har andelen kvinnor med minst gymnasial utbildning ökat mer än motsvarande andel för männen.
Källa: Folkhälsodata i Norrköping 2005
- ◆ att förvärvsfrekvensen i Norrköping är ca 70 procent vilket är en minskning från slutet av 1980-talet med ca 12 procentenheter. Det är stor skillnad mellan stadsdelarna. Det skiljer 36 procentenheter mellan stadsdelen som har högst förvärvsfrekvens och den som har lägst.
Källa: Folkhälsodata i Norrköping 2005
- ◆ att antalet misshandelsfall, både utomhus och inomhus ökat under senare år samt
- ◆ att Norrköpings invånare upplever nedskräpning, skadegörelse och olaglig framfart av bl.a. mopeder som otryggt.
Källa: Polisrapport oktober 2005 samt Trygghetsmätning från 1998.

Vi vill

- ◆ stödja alla insatser som stärker tillträdet till arbetsmarknaden,
- ◆ höja kunskaps- och utbildningsnivån genom att erbjuda en skola för alla och ett livslångt lärande,
- ◆ stödja lokalt engagemang i våra kommundelar och bostadsområden för att åtgärda de företeelser och miljöer som upplevs som otrygga. Arbetet kan ske tillsammans med bland annat föreningsliv, kommunala verksamheter och fastighetsägare i former av vardagsarbete för att skapa ett tryggare och trevligare närsamhälle samt,
- ◆ stödja attitydarbete kring medmänsklighet och umgängesformer.

Målområde 4 - Resurshushållning och resursanvändning

I Norrköping

- ◆ gör alla miljöanpassade val i sin egen vardag,
- ◆ används vatten, energi och material effektivt,
- ◆ strävar vi efter att enbart använda förnybara energikällor,
- ◆ värnas den biologiska mångfalden,
- ◆ används erfarenhet och kompetens inom målområdet.

Vi är beroende av naturen, därför är det viktigt att vi alla är med och bidrar till en positiv påverkan på både miljön och naturen genom vår livsstil. Det ska inte vara krångligt att bete sig mer hållbart utan det handlar om små förändringar i vardagsbestyren. Om alla i Norrköping gör ett par små förbättringar i sin egen vardag kan det få en stor effekt för hela Norrköping. Det handlar till exempel om att ställa bilen hemma när vi ska ta oss korta sträckor, att välja lokalproducerade och ekologiska alternativ i butiken eller att återanvända i möjligaste mån.

Våra val påverkar miljön både lokalt och globalt. För att nå ett hållbart Norrköping framöver krävs att vi alla förändrar vår livsstil, hushållar med naturens resurser och även använder dem mer effektivt. Vi måste även minska användningen av icke förnybara resurser och använda oss mer av våra förnybara resurser som sol, vind, vatten och biobränsle. Vi måste även värna om den biologiska mångfalden, en liten art som utrotas kan få stora konsekvenser för hela ekosystemet.

Vi vet

- ◆ **att** avfallsmängderna har ökat de senaste åren.
Källa: Miljöredovisning 2004
- ◆ **att** energianvändningen per invånare i Norrköping har ökat kraftigt mellan åren 1990 och 2002 och är högre än den är för Sverige i genomsnitt. År 2002 var energianvändningen per person dubbelt så hög i Norrköping som den var för riket. En förklaring är att det i Norrköpings kommun finns flera energiintensiva industrier, vilket drar upp statistiken per norrköpingsbo
Källa: Miljöredovisning 2004

- ◆ att de ökande utsläppen av klimatpåverkande gaser leder till att atmosfärens sammansättning förändras. Förändringen gör att den naturliga växthuseffekten förstärks, värmestrålningen från jorden hålls kvar och temperaturen stiger. Koldioxidutsläpp kan inte renas bort utan hänger samman med hur mycket bränsle som används.

Källa: Miljöredovisning 2004

Vi vill

- ◆ att vi alla är med och bidrar till en positiv påverkan på både miljön och naturen genom vår livsstil och
- ◆ stödja det arbete som redan idag pågår för att förändra norrköpingsbornas attityder och beteenden.

Målområde 5 - Hälsa och livsstil

I Norrköping

- ◆ har alla goda levnadsvanor och en hälsosam livsstil,
- ◆ ska debutåldern för alkoholkonsumtion höjas och alkoholskadorna ska minska,
- ◆ råder det nolltolerans mot narkotika och dopning,
- ◆ ska alla former av missbruk minska.

Var och en har stort ansvar för sin egen hälsa. Samtidigt finns det många situationer där den enskilde inte själv kan påverka grundförutsättningarna för sin hälsa, utan är beroende av de beslut som fattas i samhället i stort. Det är därför viktigt att det finns balans mellan å ena sidan den enskilda människans ansvar för sitt eget liv och sin egen hälsa, å andra sidan samhällets ansvar för att skapa goda livsmiljöer. Vi har ansvar för att skapa jämlika förutsättningar för det goda hälsovalet och måste medvetet skapa insikt och öka kunskapen kring detta.

Om hela kommunen präglas av ett hälsofrämjande synsätt och aktivt agerar utifrån detta ökar livskvaliteten och människor mår bra.

Attityder grundläggs tidigt hos barn och därför ligger huvudansvaret hos vuxna att vara goda förebilder. Vuxna måste göras medvetna om det stora utbudet av information som idag sprids genom nya elektroniska kommunikationsmedel som Internet,

SMS, och mobiltelefoner. I all den information som sprids finns även information av destruktiv karaktär och där finns behov av upplysning för att öka insikten.

Vi vet

- ◆ att Sveriges befolkning får allt bättre hälsa och medellivslängden ökar. Men hälsan blir inte bättre för alla och det finns en social och ekonomisk ojämlikhet.
Källa: Folkhälsorapporten 2005
- ◆ att trygga och goda uppväxtvillkor är avgörande för barns och ungdomars hälsa och för folkhälsan på lång sikt. Det finns en stark koppling mellan barns uppväxtvillkor och vuxnas ekonomiska och sociala trygghet, delaktighet och inflytande i samhället. De ekonomiska och sociala villkor de vuxna lever under blir också barnens.
Källa: Rädda barnens "Barnfattigdom" i Sverige 2004. (Folkhälsodata 2005)
- ◆ att vi kan se en trend till minskad användning alkohol bland ungdomar i årskurs 8.
Källa: Drogvaneundersökning i Norrköping 2005

Vi vill

- ◆ uppnå en jämlik hälsa och då är det många faktorer i samhället som måste samverka. Det handlar om hur vi samverkar mellan kommunens nämnder, med externa organisationer och myndigheter och med föreningslivet,
- ◆ att kulturella upplevelser ska bli tillgängliga för alla som ett medel för gemenskap och hälsa,
- ◆ stödja och erbjuda drogfria miljöer och arrangemang,
- ◆ stärka det drogförebyggande arbetet,
- ◆ stärka arbetet kring konsumentfrågor. Budgetrådgivning är viktiga inslag i den förebyggande verksamheten bland främst ungdomar för att underlätta egenförsörjning och stabilitet i tillvaron samt
- ◆ stärka det lokala folkhälsoarbetet där samhällets olika aktörer samverkar.

Vad händer med andra måldokument?

Programmet för välfärd och hållbar utveckling ersätter följande program: Strategisk plan för folkhälsofrågor, Livsstil 2000, Alkohol- och drogpolitiskt program, Handlingsprogram för Norrköpings kommuns arbete mot rasism/nazism och andra odemokratiska yttringar, Mål för integrationspolitiken (Norrköping - en kommun för alla) samt Måldokument för frivilligt socialt arbete i Norrköping 1999.

Det lokala handlingsprogrammet för Agenda 21 har tagits fram i en underifrånprocess där medborgarna varit delaktiga och har även i fortsättningen giltighet för Agenda 21-arbetet. Därför kommer det att finnas kvar som ett lokalt handlingsprogram och komplement till detta program i arbetet med medborgarnas engagemang.

I några av dessa dokument finns regler och riktlinjer för hur kommunen ska agera. Viktiga delar som behöver finnas kvar som stöd för verksamheterna kommer att tas med i en ny riktlinje, exempelvis för det förebyggande drogarbetet och för arbetet mot rasism/nazism och andra odemokratiska yttringar.

Så här vet vi att vi är på rätt väg – uppföljning och utvärdering av målen

Norrköpingsborna ska kunna känna tilltro till att de politiska beslut som fattas i arbetet med välfärd och hållbar utveckling vilar på tillförlitliga fakta och en medveten, långsiktig planering. Man ska kunna följa utvecklingen och utläsa trender, det vill säga om det blir bättre eller sämre.

Det är därför viktigt att göra avstämningar genom att följa olika indikatorer, inom de fem målområdena. Kommunstyrelsen är ansvarig för att diskussion förs med alla nämnder om hur kommunen bäst ska uppnå programmets mål på både kort och lång sikt. Mätningar och sammanställningar av indikatorer och uppföljningar i form av periodiska bokslut ska vara långsiktiga vägvisare för kommunens utveckling.

Som informationskällor till den samlade uppföljningen av välfärd och hållbar utveckling ska vi använda offentlig statistik tillsammans med resultat från befintliga enkätundersökningar som vänder sig till kommuninvånarna. Vi ska välja indikatorer till uppföljningen som belyser målen i det här programmet. Uppföljningen av välfärd och hållbar utveckling ska sedan användas för utvärdering av målen.

Hur får programmet genomslag i kommunens verksamhet?

En av grunderna för att lyckas i våra ambitioner är att hela den kommunala verksamheten samverkar kring dessa frågor och i alla beslut tar hänsyn till dessa aspekter.

Programmets mål och ambitioner är övergripande och visar mer en viljeinriktning än konkreta mål. Precis som med alla andra program ska varje nämnd sedan inarbeta målen i den verksamhet nämnden ansvarar för genom nämndens uppdragsplan. Där ska mer konkreta mål formuleras för hur just den verksamheten ska arbeta med välfärds- och hållbarhetsfrågor.

Under budgetarbetet på våren ska nämnderna analysera om ambitionerna i kommunens program är realistiska utifrån de preliminära budgetramarna. Då får nämnden tillfälle att fundera över hur målen i det här programmet och i andra program kan förverkligas. Nämnden kan föreslå förändringar i programmen eller budgetramarna. Syftet med detta är att kommunens program ska innehålla realistiska mål som styr var kommunen lägger resurserna.

Kommunstyrelsen har beslutat att vi ska införa konsekvensbeskrivningar för hållbar utveckling i beslutsunderlagen (tidigare kallade hälsokonsekvensbeskrivningar). Det innebär att innan en nämnd fattar ett beslut ska ärendet beskrivas utifrån ett antal aspekter. Med stöd av en checklista ställs ett antal frågor om barns rättigheter, jämställdhet, hälsa, sysselsättning, integration och mångfald samt miljöpåverkan. Checklistan ska även innehålla frågeställningen hur besluten påverkar människor och miljö globalt. Syftet är att på ett mer systematiskt sätt få med välfärds- och hållbarhetsaspekterna i våra beslut.

Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar att följa arbetet kring detta program samt att initiera en utvärdering under programperioden, samt att identifiera och lyfta fram eventuella målkonflikter mellan alla kommunens program när det gäller välfärd och hållbar utveckling och härvid försöka hitta former för hur sådana målkonflikter ska hanteras.

Bilaga: Sammanställning av programmets 15 mål

Sammanställning av målen i programmet för välfärd och hållbar utveckling

Bilaga

I Norrköping

- ◆ har alla möjlighet att leva ett självständigt liv och kan påverka sin egen livssituation,
- ◆ har alla möjlighet att delta i den offentliga dialogen och uppleva social och kulturell gemenskap, samt möjlighet att göra frivilliga insatser och att engagera sig ideellt,
- ◆ har alla lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att delta i processen kring beslut och utveckling i samhället,
- ◆ finns en öppenhet där alla behövs, respekteras och känner trygghet och där alla människors erfarenheter oavsett bakgrund tas tillvara,
- ◆ tillmäts alla människor lika värde och därför kommer alla former av diskriminering, främlingsfientlighet och rasism att beivras,
- ◆ känner alla åldrar trygghet och goda uppväxtvillkor råder för alla barn och ungdomar,
- ◆ har alla möjligheter till utbildning, tillträde till arbetsmarknaden eller meningsfull sysselsättning,
- ◆ gör alla miljöanpassade val i sin egen vardag,
- ◆ används vatten, energi och material effektivt,
- ◆ strävar vi efter att enbart använda förnybara energikällor,
- ◆ värnas den biologiska mångfalden,
- ◆ används erfarenhet och kompetens inom målområdet resurshushållning och resursanvändning,
- ◆ har alla goda levnadsvanor och en hälsosam livsstil,
- ◆ ska debutåldern för alkoholkonsumtion höjas och alkoholskadorna ska minska,
- ◆ råder det nolltolerans mot narkotika och dopning,
- ◆ ska alla former av missbruk minska.

NORRKÖPING

Utgiven av: Planeringskontoret, Norrköpings kommun, maj 2006,
Produktion: Informationskontoret, Norrköpings kommun